

In de video 'Sideshow' verschijnen en verdwijnen allerlei figuren. © Ana Torfs

Danse macabre in een wondermooi horrorkabinet

RECENSIE EXPO Eén kamer, vier installaties: de tentoonstelling *The magician & the surgeon* van Ana Torfs is klein, maar prachtig.

Ana Torfs -
The magician & the surgeon
Tot 1/11 in Bozar.
★★★★☆

Wanneer je de tentoonstelling van Ana Torfs betreedt, hoor je iemand ademen. Het geluid hoort bij de video *When you whistle, it makes air come out* waarvoor ze zich liet inspireren door een boek uit 1927: *The child's conception of physical causality* waarin de Zwitserse psycholoog Jean Piaget inzicht geeft in de manier waarop kinderen denken. Op een oud reclamebord zette Torfs de antwoorden die kinderen geven op vragen als 'waarvan is wind gemaakt?', 'wat gebeurt er als je blaast?' en 'waar komt de lucht in je mond vandaan?'. Hun fantasierijke reacties zijn verrassend en ontroerend.

Het is niet de eerste keer dat Torfs haar basismateriaal zoekt in de psychologie. Voor *Europalia Indonesië* ging ze aan de slag met misschien

wel de meest iconische test uit de westerse psychologie: de Rorschach-test. Die beroemde inktvlekken werkten ze tot een bezwerende installatie met Indonesische schaduwpoppen.

Killer robots

Poppen en poppenkast spelen ook nu weer een rol. Op een andere video is te zien hoe een blonde vrouw in een blauwe badjas op de grond ligt in een donkere kamer. Een man volledig in het zwart gekleed, alsof hij niet gezien mag worden, doet haar bewegen. Tot blijkt dat de vrouw een pop is. De man doet zijn best om een illusie te creëren, en doorprikte die meteen zelf: hij plooit de pop helemaal dubbel en stopt haar in een koffertje. Of omgekeerd: de man probeert de pop vruchteloos leven in te blazen.

Het idee van bezieling zweeft door de hele kamer. In de installatie *Echo's bones/Were turned to stone*

Met de video *Sideshow* keert Ana Torfs terug naar enkele oude voorliefdes: 'Er zitten verwijzingen in naar theater, stille film, poppenkast, butoh, circus, maskerade en cabaret'

hoor je een vrouwenstem door een hoofdtelefoon fluisteren over robots die er zo echt uitzien dat ze in Japan nieuwsanker kunnen worden. Of nog: 'The rise of the killer robots is unstoppable.' Verder praat deze Echo vooral over schrijvers, kunstenaars en auteurs, waarbij ze niet nalaat telkens hun doodsoorzaak mee te geven, wat het geheel een morbide kantje geeft.

Stop-motion

In de video *Sideshow* verschijnen en verdwijnen allerlei figuren – een beetje zoals in de niet-aflatende informatiestroom van Echo. Op witte coulissen staan gekleurde lampen gericht, en steeds komt er in stop-motion een nieuw personage tevoorschijn. Hij of zij voert enkele bewegingen uit en verdwijnt weer. We zien een man in de outfit van een ober, maar met het hoofd van een raaf, een vrouw met een kattenmasker, een geisha. Maar er zijn ook opvallend veel figuren uit de filmgeschiedenis, meer bepaald uit horrorfilm: een mummie, *The invisible man*, de vrouw uit *Les yeux sans visage*, en een bruid die door de context meteen doet denken aan *Bride of Frankenstein*.

Bij elk personage dat de revue passeert, kan je een verhaal verzinnen. Sommige zijn onmiddellijk herkenbare archetypes, andere zijn wat moeilijker te plaatsen, maar daarvoor des te fascinerender. De parade is magnifiek, maar tegelijk ook angstaanjagend: omdat alle figuren

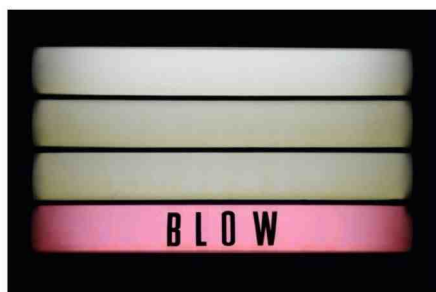
Wie is Ana Torfs?

Woont en werkt al meer dan dertig jaar in Brussel. Haar oeuvre wordt gekenmerkt door een wisselwerking tussen tekst en beeld en bestaat uit video's, installaties met diaprojecties, fotoreeksen, prenten en (wand)tapijten. In 1998 maakte ze haar enige langspeelfilm *Zyklus von Kleinigkeiten*. Vaak vermengt ze filosofie, psychologie of geschiedenis met de filmgeschiedenis. (jvb)

maskers dragen, verliezen ze een stukje van hun menselijkheid, wat dan weer doet denken aan de robots. Tussen de vier kunstwerken zijn veel linken te leggen, ze beïnvloeden elkaar.

Met de video *Sideshow* keert Ana Torfs terug naar enkele oude voorliefdes: 'Er zitten verwijzingen in naar theater, stille film, poppenkast, butoh, circus, maskerade en cabaret', zegt ze. 'Het is een soort danse macabre. Omdat ik gedraaid heb in stop-motion moesten de performers zeer traag bewegen. Niet gemakkelijk, je hebt er een grote controle over je lichaam voor nodig. Drie van de acteurs zijn dan ook professionele dansers, maar mijn moeder zit er ook in, als clown en als Japanse spookverschijning. Verder wil ik er eigenlijk niet te veel over zeggen, je moet vooral je eigen associaties de vrije loop laten.'

Jozeefien Van Beek

'When you whistle, it makes air come out', 2019. © Ana Torfs

De Standaard/DS2 08/07/2020, bladzijden 4 & 5

All rights reserved. Gebruik and reproductie enkel mits toelating van de uitgever via De Standaard/DS2

